

ag 100/29

10 pags

Afschrift.

Parquet van den
Procureur - Generaal.

Weltevreden, den 22sten December 1928.

No. 2339/A.P.

S P O E D .

Onderwerp:

GEHEIM - EIGENHANDIG.

Cursus- en ledenvergaderingen
der P.N.I.

Met verwijzing naar hetgeen in mijn geheim eigenhandig spoedschrijven met bijlage van 15 December j.l. No. 2296/A.P. over de ter hoofdplaats Bandoeng geregeld gehouden ledenvergaderingen der P.N.I. is gezegd, heb ik de eer Uwer Excellentie hiernevens eerbiedig ter kennisneming aan te bieden een doortik van den zendbrief van den Resident van Midden-Priangan van 17 dezer No. 1561/geheim en van de daarbij gevoegde bijlage, zijnde een verslag van de derde besloten ledenvergadering der debatingclub van de P.N.I. afdeeling Bandoeng, gehouden op 7 December j.l. daar ter plaatse, naar den inhoud waarvan ter bekorting moge worden verwezen.

Ter verdere toelichting van hetgeen in mijn vorenaangehaalden brief over de ledenvergaderingen der P.N.I. is aangestipt moge dienen dat ter hoofdplaats Bandoeng sedert eenigen tijd geregeld twee keer per maand door de P.N.I.-afdeeling cursus(leden) bijeenkomsten worden belegd, bijgewoond door ongeveer 250 personen, terwijl de van die zijde kortelings opgerichte debatingclub, welke thans 114 leden zou tellen, maandelijks eveneens twee keer vergadert.

Met deze cursus (leden)- en debatingclubbijeenkomsten, welke een besloten karakter dragen en waarvoor een stijgende belangstelling bestaat, beoogt de P.N.I.-leiding eensdeels de leden en candidaatleden vertrouwd te maken met de beginselen, doel en streven der P.N.I. (beïnvloeding der massa in politieken zin tegen het gezag), andersdeels kadervorming (het kweken van leiders)

Aa n
Zijne Excellentie den Gouverneur-
Generaal van Nederlandsch-Indië.

leiders), voor welk laatste doel in de eerste plaats de debating-club een leerschool vormt.

De inhoud van bijgaand verslag spreekt voor zich zelf en toont mijns inziens voldoende aan dat de in mijn door tusschenkomst van den Gouverneur van West-Java aan den Resident van Midden-Priangan van 15 December j.l. No. 2297/A.P. (bijlage van mijn hooger aangehaald schrijven van dienzelfden datum No. 2296/A.P.) aanbevolen maatregelen om er tegen dergelijke besloten bijeenkomsten belemmerend op te treden, alleszins noodig zijn.

Mochten die maatregelen binnen eenigen tijd niet voldoende effect blijken te sorteeren, dan zullen mijns inziens nadere maatregelen - b.v. eene vergaderbeperving - dienen te worden overwogen om vooral aan de opleiding van kader in destructieven zin paal en perk te stellen.

Zoodra daartoe aanleiding mocht bestaan kom ik op de onderwerpelijke aangelegenheid terug.

Een afschrift van dezen brief zond ik aan den Gouverneur van West-Java.

De PROCUREUR - GENERAAL
bij het Hooggerechtshof van Ned. Indië,
(w.g) J.K. Onnen.

Voor eensluidend afschrift:
De Afd. Kab. der Alg. Secretarie,

J. Rombach

29/12/29

3

Afschrift.-

No. 1561/Geh.-

Bandoeng, 17 December 1928.-

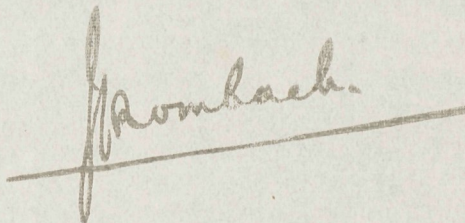
Ter kennisneming en ten verfolge van dzz. zendbrief van 3 dezer No. 1496/Geheim aangeboden aan den Procureur - Generaal by het Hooggerechtshof van Nederlandsch - Indie te Weltevreden, wordende speciaal de aandacht gevestigd op het gesprokene door Ir. Soekarno (Zie bldz. 5).

Een exemplaar werd bereids den Gouverneur van West - Java te Batavia aangeboden.-

Ns. den Resident van Midden - Priangan,
De Assistent - Resident Secretaris,
(wg).

Voor eensluidend afschrift:

De Afd. Kab. der Alg. Secretarie,



4

A f s c h r i f t . -

ny 110/29

Stads politie Bandoeng
Afd. Vreemdelingen- en Inlich-
tingsdienst.-

Verslag van de derde besloten
ledervergadering der debatingsclub van
de P.N.I., afdeling "Bandoeng", ge-
houden in het gebouw der societeit
"Medan Pertemoean Indonesia", aan den
Poengkoerweg No. 23, alhier, op Vrij-
dagavond, den 7den December 1928.-

Aanvang der vergadering 7u.30min. n.m. Aanwezig zijn on-
geveer 80 personen, o.w. een drietal vrouwen.

Na den gebruikelijken welkomstgroot drukt de Voorzitter,
Inoe Perbatasari, den leden op het hart, dat zij, voornamelijk de
sprekers, voorzichtig moeten zijn met hun woorden, evenals op de
openbare vergaderingen, omdat de stoelen en banken ook oeren kan-
nen hebben. Voorts deelt hij mede, dat, indien een vrouwelijk lid,
bij loting wordt aangewezen om als sprekerster op treden en zij
haar spreekbeurt niet kan vervullen, men haar dit niet al te kwa-
lijk moet nemen. Daarna geeft hij de leiding over aan den ter vorige
vergadering aangewezen, voorzitter, Moekaran, landbouwer, wonende
Pasirkaliki No. 20/65. Angat, koetsier, wonende Andir, alhier, die
ter vorige vergadering werd aangewezen als secretaris, blijkt niet
aanwezig te zijn en wordt vervangen door Joesoep, aannemer, wonende
Gang Tjiateulkidoel No. 43, alhier.

Marhadi, landbouwer, wonende Pasirkaliki No. 85/65, die
het onderwerp van heden avond: "Waarom gaat de P.N.I. vooruit?"
moet inleiden, geeft als zijn meening te kennen, dat dit te danken
is aan het rusteloos arbeiden van haar leiders.

Soelilo, daglooner, wonende Andir No. 506/66, zegt dat de
vooruitgang van de P.N.I. gezocht moet worden in het feit, dat zij
een nationaal beginsel heeft en geen onderscheid maakt tusschen

godsdienst,

godsdienst, taal en huidskleur. "Daarom", aldus spreker, "treedt het volk in drommen tot deze vereeniging toe".

Sanoesi Didi, voorheen een bekend communist, kleinhandelaar, wonende Kebontangkil No. 78/8 b, is de meening toegedaan, dat, dank zij de actief gevoerde propaganda door de leiders, die de titels Ir. Dr. en Mr. dragen, onder alle lagen der bevolking, de oogen van de massa zijn geopend. Het volk heeft in deze getituleerden een goede leiding gevonden ter verbetering van zijn lot. Spreker hoopt, dat het aantal afdeelingen, niet bij deze 17 zal blijven maar $17 \times 17 \times 17$ zal worden.

Adiwinata, voorheen eveneens een communist, kleinhandelaar, wonende Soekapakir, meent, dat, de vooruitgang van de P.N.I. te danken is aan

- a. hare universitair opgeleide leiders; en
- b. het volk in hen vertrouwen stelt.

Hij zegt, dat het volk thans uit zijn slaap is wakker geschud, nu weet, uit de ervaringen, opgedaan gedurende de jaren 1908 tot 1926, welke weg moest worden bewandeld en begrijpt, dat het onderling gewist tusschen de bestaande vereenigingen één der oorzaken is, waarom niet één natie kan worden gevormd.

De P.N.I., aldus spreker, tracht niet in dezelfde fout te vervallen als hare voorgangsters, zij streeft er naar om samenwerking te bewerkstelligen tusschen andere vereenigingen met gelijke beginselen om te komen tot de vorming van één natie.

Haar populariteit dankt zij aan haar werkprogramma, meer in het bijzonder, wat betreft de stichting van het nationaal onderwijs en van de nationale bank.

Het nationaal gevoel bij de massa is aangewakkerd.

Ten slotte spoort hij den leden aan tot krachtige samenwerking in-dachtig aan het spreekwoord: Hendracht maakt macht

Tweedracht breekt kracht.

Alimin, schrijver bij de militaire luchtvaartafdeeling te Andir, wonende Kebondjati No. 151/29 b., deelt het inzicht van den

vorigen

vorigen spreker.

Bawadi, bankwerker bij de S.S. - werkplaatsen, wonende Regel No. 82/18 b, meent, dat de vooruitgang van de P.N.I. te danken is aan de volgende factoren, t.w.:

- a. het volk beseft thans, welk een groote kracht er schuilt in eenheid;
- b. het stelt vertrouwen in zijn krachtige leiders; en
- c. het meent in de P.N.I., meer dan dit bij de overige bestaande vereenigingen het geval is, een middel te zien om de zoo zeer verlangde vrijheid te verkrijgen.

Baniadi Harijoprawiro, kleermaker, wonende Tjibeunjing No 68/41 b, herhaalt in andere bewoordingen, hetgeen reeds door de andere sprekers is betoogd.

Ook Soema, voorheen rekeninglooper der P.K.I., kleermakersknecht, wonende Kebondjati, alhier, gaat accoord met de woorden der vorige sprekers.

Masjoen, werkzaam bij het bureau der Controle S.S., wonende Kebonsirih No. 9, vergelijkt de P.N.I. met een waringingboom waaronder de bevolking bescherming zoekt en vindt.

Moh. Tojib, voorheen communist, zonder beroep, wonende Karanganyar No. 53/46, deelt het inzicht van Adiwinata, wat betreft het streven van de P.N.I. naar samenwerking met andere vereenigingen van gelijke beginselen. Hij spreekt de hoop uit, dat de P.N.I. 1000 afdelingen zal gaan tellen.

Karta, voorheen communist, verkooper, wonende Andir No. 54/84, herhaalt naar zijn inzichten, hetgeen door de vorige sprekers is gezegd.

Ali Achmad, voorheen een bekend communist, kleermaker, wonende Kebonklapa No. 82/19 a, is het eveneens met de vorige sprekers eens en wijst er ook nog eens op, dat de leden voorzichtigheid moeten betrachten, omdat ook de stoelen en banken soms ooren hebben.

Hij

Hij is verder van meening, dat 17 afdeelingen nog onvoldoende zijn en hoopt op eenige speedige vermeerdering van het aantal. Hij waarschuwt voor het zoot gefluit der sena - partij, naar sprekers oordeel niets anders dan provocatie.

Soetiarata, smid, wonende Bodjongloa, is van meening, dat het volk het zijne er toe heeft bijgedragen om de P.N.I. tot bloei te brengen.

Brahin, kleermaker, wonende Babakan Tjiparaj, spreekt zijn vertrouwen in de intellectuele leiders uit en is er van overtuigd, dat zij, de leiders, het volk niet in het verderf zullen storten en zegt vervolgens, dat de debatingclub is opgericht om leiders te kweken.

De P.N.I. is naar sprekers meening een vereeniging, die heeft afgedaan met den klassenstrijd, een beginsel, dat nog wordt gehuldigd door de andere bestaande vereenigingen. Daarom heeft de P.N.I. zich ook zoo populair bij het volk gemaakt.

Sastroprawiro, voorheen communist, teekenaar, wonende Pasirkiki No. 10/7, berouwt op hetzelfde stamien als de vorige sprekers.

Ojo Soekmana, voorheen communist, kleinhandelaar, wonende Bodjonglowa No. 160/90, verklaart, dat men niet al te veel op hooge titels moet letten, want deze hebben voor het volk eerst waarde, indien de bezitters daarvan zich het lot aantrekken van het volk.

Sancesi Didi, is dit met den vorigen spreker eens en verklaart, dat ook een gewoon sterveling van lage afkomst, een gransnijder bijvoorbeeld eveneens recht heeft op den naam van een krachtig leider, als hij het goed meent met het volk, dat hij leidt.

Wirat, kleinhandelaar, wonende Tjitjende 14, merkt op dat de vooruitgang van de P.N.I. inderdaad te danken is aan de intellectuele leiders, terwijl in vroeger jaren de intellectuelen zich niet met het volk wilden inlaten.

Wiria, voorheen communist, handelaar, wonende Andir No.

264/86, is het met Sanoesi Didi niet eens, wanneer hij een intellectueel vergelijkt met een grasnijder, daar laatstgenoemde vanwege de "peroot - krontjong" al licht is over te halen tot het heulen met de sana - partij.

Ince Perbatasari, meent, dat het nog niet voldoende is, dat de P.N.I. in één jaar tijds slechts 17 afdelingen telt, en vindt, dat het veel te langzaam gaat.

Vervolgens zegt hij, dat de P.N.I. er naar streeft, het lot van het "Indonesische" volk te verbeteren.

Spreker vertelt voorts, dat vroeger de vereenigingen elkander bestrijden, doch dat de P.N.I. integendeel er naar streeft samenwerking te verkrijgen tusschen alle lagen der bevolking. Een ieder, hetzij hoog of laag kan tot de P.N.I. toetreden. De vroegere P.K.I. wilde zich niet met de intellectuelen bemoeien en oefende critiek op hen uit. Op alle propagandavergaderingen verkondigt de P.N.I., dat zij het nationalisme tot grondslag heeft en dat zij begaan is met het lot des volks, dat verbetering behoeft.

De oogen van het volk worden geopend en het treedt als lid tot de P.N.I. toe. Spreker is er van overtuigd, dat "Indonesia" spoedig haar vrijheid zal krijgen, wanneer de vereeniging bestaat uit verdrukten en armen, want dan zullen zij van zelf hard werken voor de verbetering van hun lot.

Tot slot deelt hij mede, dat de P.N.I. naar middelen zoekt om "Indonesia" te bevrijden.

Alsdan heeft Ir. Soekarno het woord:

"Broeders, zegt hij, de P.N.I. streeft steeds naar vrijheid zoolang "Indonesië" in handen is van het vreemde imperialisme. Het ontstaan van de "P.S.I." en "Boedi-0otono" is een gevolg van dat imperialisme (peroot krontjong). Om het proces - de vrijheid van "Indonesia" -, te verhaasten, hebben wij naast de reeds bestaande vereenigingen, de P.N.I. in het leven geroepen, die geen onderscheid maakt tusschen klasse, godsdienst, ras, of nationaliteit.

Hoewel

Hoewel er onder de "Indonesiers" zelf een groep imperialisten is te vinden, zijn wij er van overtuigd, dat voor 99% het vreemde imperialisme ons land regeert. Dat is het, wat tot eenheid dwingt. Een beweging in een gekoloniseerd land ontstaat uit het overheerschte volk van dat land. Door het imperialisme ontstaat in dat land een beweging, die op dat gezag reageert.

Wij zijn er van overtuigd, dat het Indonesische imperialisme niet zoo zeer schade berokkent als het vreemde imperialisme. De P.N.I. zal niet rusten, voordat zij haar doel zal hebben bereikt. De P.N.I. is ontstaan, doordat de P.K.I. door de Regeering is te niet gedaan. Ook de P.K.I. heeft van vroeger af gestreefd naar de vrijmaking van "Indonesie". Wij brengen dank aan de P.K.I., welke er niet meer is, omdat in beginsel de P.N.I. niet van de P.K.I. verschilt. Wij weten, dat er veel goeds schuilt in de organisatie van de P.K.I. en daarom moeten wij aan haar een voorbeeld nemen. Wij moeten het werk van de P.K.I. voortzetten. Wij zijn er van overtuigd, dat leiders als Moeso, Alimin, Semaon e.a. ook hoogstaande personen zijn (berpengaruh tinggi). Zij weten, dat het volk van "Indonesie" onvrij is en als slaaf van het vreemde imperialisme wordt beschouwd. Ten aanschouwe van U allen broeders, zweer ik, dat, zoolang er nog leven in mij is, ik niet zal rusten om feeling met het volk te houden.

Ik ben door U allen tot voorzitter gekozen, broeders. Mocht ik in mijn functie van voorzitter fouten begaan, aarsel dan niet mij als-zoodanig te ontzetten.

Besef broeders, dat de P.N.I. in een jaar tijd slechts 17 afdeelingen telt, in stede van meerdere. De oorzaak daarvan broeders moet worden gezocht in het gebrek aan bekwame leiders. Ik spreek de hoop uit, dat door de invoering van deze debatingclub, uit Uw midden bekwamen leiders zullen voortspruiten.

Wij hebben van meerdere plaatsen verzoekschriften ontvangen tot oprichting van P.N.I. - afdeelingen, o.a. van ~~de~~ Kotaradja, het-

welk

welk is geteekend door meer dan 1000 personen. Helaas kunnen wij aan die verzoeken geen gehoor geven wegens gebrek aan goede leiders!

Vervolgens wordt besloten om op de volgende bijeenkomst te behandelen: "Van welk nut is het, dat wij ons in verbinding stellen met andere Aziatische bevolkingsgroepen?"

De volgende personen werden bij loting aangewezen tot voorzitter, Secretaris, inleider en reserve - inleiders.

Sastrawinata, boekbinder, wonende Astanaanjar No. 122/22 b, voorzitter; R.S.Hardjowinoto, schrijver Nederlandsch-Indische Handelsvereniging, wonende Kobonkawoeng No. 35/8 b, secretaris;

Wiria, werkzaam bij de drukkerij A.C.Nix, wonende Tjitepoesgirang, inleider; en

Oegoe, koetsier, wonende Babakan Tjiparaj, }
Riboet, zonder vast beroep, wonende Tjiateul, } reserve-inleiders.

Sluiting der vergadering om 9u 45 min. n.m.

Aldus opgemaakt, ingevolge de mededeelingen van de berichtgevers die deze vergadering hebben bijgewoond.

Bandoeng, 11 December 1926.

De Mantri - Politie,

(wg).

Voor oensluitend afschrift:

Gezien:
 De Chef der Afdeeling Vreemdelingen- en Inlichtingsdienst,
 (wg).

De Afd. Kab. der Alg. Secretarie,

Jaombach.